

TÁRSASÁGI ÜGYEK

Bemutatkozott a felvidéki névtani műhely Névtani konferencia Kolonban (2005. június 2–4.)

A nyitrai Konstantin Egyetem (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre) idén ünnepli, hogy az intézményben immár 45. tanévét zárta a magyar nyelvű pedagógusképzés. Igen öröndetes, hogy az egyetem magyar tanszéke az ünnepségsorozatba nyelvészeti tematikájú eseményt is beillesztett: a Közép-európai Tanulmányok Karának (Fakulta stredoeurópskych štúdií) Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke névtani konferenciát szervezett. A konferencia fő célkitűzése az volt, hogy megismertesse a felvidéki magyar vonatkozású névtani kutatásokkal a szakembereket és az érdeklődőket a nyitrai egyetemhez személyesen is kötődő meghívott előadók (egykori és mai oktatók, vendégtanárok, hallgatók) beszámolóinak, előadásainak segítségével. A tanácskozás tudományos előadásai a Nyitra melletti festői szépségű és népi kultúrájáról is nevezetes településen, Kolonban hangzottak el.

LÁSZLÓ BÉLA, a Közép-európai Tanulmányok Karának dékánja megnyitójában azt hangsúlyozta, hogy (Cseh)szlovákiában a magyar nyelvű pedagógusképzés folytonosságát az elmúlt évtizedekben éppen a nyitrai intézmény biztosította, átmentette azt a mára a politikai viszontagságok ellenében is. A nyitrai Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék (Katedra mad'arského jazyka a literatúry) múltját, jelenét SÁNDOR ANNA, a tanszék jelenlegi vezetője mutatta be (A nyitrai Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék). A pozsonyi Kalligram Kiadó képviselőjében KONCSOL LÁSZLÓ, a Csallóközi Kiskönyvtár szerkesztője ismertette az e sorozatban már megjelent, illetve a közeljövőben megjelenő, névtani szempontból is jelentős köteteket (A Csallóközi Kiskönyvtár sorozat névtani hasznosíthatósága). Az előadások egy része Zoboralja hely- és személyneveit elemezte (SÁNDOR ANNA, Adalékok Zoboralja személynévi arculatához; N. CSÁSZI ILDIKÓ, Zoboralja földrajzi neveinek névélettana; PRESINSZKY KÁROLY, A nagyhindi nevek illabialitásáról), de szó esett a felvidéki magyar névkutatás eddig elért, nyomtatásban nem mindig közzétett eredményeiről is (VÖRÖS FERENC, Helynévkutatás a Felvidéken; BAUKO JÁNOS, Ragadványnév-kutatások Szlovákiában; VÖRÖS OTTÓ, Regionalizmusok és archaizmusok szlovákiai magyar vízrajzi köznevekben). Az alkalmazott névtudomány témakörében fordítástechnikai, illetve névtervezéssel foglalkozó előadások hangzottak el (TÖRÖK TAMÁS, Az Ipolymente tulajdonneveinek szlovák változatai; MENYHÁRT JÓZSEF, Beszélnek az utcanevék? A nyelvi tervezés névtani vonatkozásairól; VANČONÉ KREMMER ILDIKÓ, Nyelvtervezés és névtervezés a Gramma Nyelvi irodában). A délutáni program keretében a nyitrai egyetem hallgatói által készített díjnyertes névtani TDK-dolgozatokat ismerhettünk meg (PETRES SÁNDOR, Hetényi családnevek; TURCSÁNYI GABRIELLA, Gömöri barlangnevek; LIGÁRT KRISZTINA, Magyar–szlovák–cseh családnévtipológia). A konferencia végén a résztvevők megkoszorúzták a koloni nyelvjárás fonológiai jellemzőit először vizsgáló tragikus sorsú nyelvész, Arany A. László emléktábláját. Az emlékbeszédet Vörös Ottó főiskolai tanár mondta.

A szűkebb tematikájú konferenciák lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tudományágon belül egy-egy részterülettel pontosabban, alaposabban ismerkedhessünk meg. A gyors és pontos ismeretszerzés biztosítása jelen esetben azért is fontos, mert így a nyomtatásban különféle okokból meg nem jelent eredményekről is tudomást szerezhetünk. A koloni névtani konferencia nemcsak azért volt hasznos a résztvevők számára, mert az elhangzott előadásokból képet kaphattunk a szlovákiai magyar névtudomány helyzetéről, hanem azért is, mert eddig kevésbé tárgyalt kérdésekről, így a nyelvtudomány fellendülőben lévő ágainak (pl. a nyelvtudomány, a nyelvi tervezés) névtani vonatkozásairól is hallhattunk. Megnyugtató volt látni, hogy az egyetem hallgatói közül többen is érdeklődnek a névtani kutatások iránt.

A szervezőket dicséri, hogy a gazdag tudományos program biztosításán túl figyelmük arra is kiterjedt, hogy a környék ritkaságszámba menő nevezetességeivel is megismertessék a konferencia résztvevőit. Ellátogathattunk Szlovákia egyik legrégebbi templomába, a Ghymeskosztolányban (Kostol'any pod Tríbečom) található, valószínűleg a XI. századból származó, egykorú freskótöredékeket őrző Szent György-templomba; valamint Apponyba (Oponice), az Apponyiak vadászkastélyába, amelyet egy az Apponyi családot nagyra tartó szlovák fiatalember rendezett be és üzemeltet 12 éve. Szép élményekkel gazdagodtunk a koloni tájház, egy helytörténeti fotókiállítás és a koloni folklóregyüttes műsorának megtekintésével is.

A fáradhatatlan szervezőmunkáért és a szíves vendéglátásért köszönet illeti a nyitrai Konsztantin Egyetem vezetőségét, oktatóit (különösen Sándor Annát, Vörös Ferencet, Baukó Jánost), dolgozóit; a nyitrai Mezőgazdasági Egyetem Diákszállójának munkatársait és a koloni Községi Hivatalban dolgozókat.

Mivel a koloni konferencia egyben a Nyelvtudományi Társaság keretében alig fél éve megalakult Névtani tagozat soron következő rendezvénye is volt, az elhangzott előadásokat a Nyelvtudományi Társaság készül megjelentetni.

Végezetül kívánunk a nyitrai magyar nyelvű pedagógusképzés számára további eredményes éveket, sikereket nemcsak a névtudomány területén, hanem egyéb kutatási ágakban is.

BÖLCSKEI ANDREA